Eduskunta, Suuri valiokunta
SuV@eduskunta.fi

Asia 1: U 54/2026 vp: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kehyksen perustamiseksi Euroopan pilvipalvelu- ja tekoälyekosysteemin vahvistamiseksi (**pilvipalveluiden ja tekoälyn kehittämisen säädös**)

Asia 2: U 55/2026 vp: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin puolijohde-ekosysteemiä vahvistavasta toimenpidekehyksestä ja asetuksen (EU) 2023/1781 (sirusäädös) kumoamisesta (**sirusäädös 2.0**).

Kiitämme suurta valiokuntaa mahdollisuudesta lausua liittyen molempiin yllä mainittuihin asioihin. Keskitymme lausunnossamme erityisesti pilvipalveluiden ja tekoälyn kehittämisen säädökseen ja ehdotuksen vaikutuksiin tekoälyinfrastruktuuriohjelmistoja tarjoaviin yrityksiin sekä julkisen sektorin datasuvereniteettiin.

Edustan ConfidentialMind Oy:ta, joka on suomalainen ohjelmistoyhtiö ja startup, joka toimittaa pilviriippumatonta tekoälyalustaa, jota muun muassa julkisen sektorin toimijat voivat operoida sekä omissa konesaleissaan, että eri pilvipalveluntarjoajien alustojen yhteydessä. Lausunto edustaa yhtiön kantaa ja yhtiöllä on asiassa kaupallinen intressi, koska se toimittaa muun muassa julkisen sektorin tekoälyratkaisuja.

Näkökulmamme lausunnossamme on käytännönläheinen: miltä eurooppalainen pilvi- ja tekoälysuvereniteetti näyttää suomalaisen alusta- ja ohjelmistotoimittajan sekä julkisen sektorin asiakkaiden arjessa. Käsittelemme ensin osassa A pilvipalveluiden ja tekoälyn kehittämisen säädöstä ja sen jälkeen osassa B sirusäädös 2.0 ehdotusta. Molempia on arvioitava kokonaisuutena: suvereniteetti rakentuu kerroksittain: siruista ja laskentaraudasta datakeskuksiin, pilvialustoihin, ohjelmistoihin ja osaamiseen sekä viime kädessä käyttäjän hallintaan datasta ja operoinnista.

Confidentialmind Oy
Otakaari 27, 02150 Espoo

1. OSA A: U 54/2026 vp

1.1. Päähuomiot liittyen pilvipalveluiden ja tekoälyn kehittämisen säädökseen

Kannatamme asetusta ja EU-tason yhteistä suvereniteettikehitystä. Yhteinen EU-tason suvereniteettikehys vastaa suoraan pk-toimijoiden ongelmaan: toisistaan poikkeavat kansalliset käytännöt ja päällekkäiset selvitykset estävät rajat ylittävää kasvua. Komission kyselyssä 88 % pk-yrityksistä suhtautui yhtenäisiin kriteereihin positiivisesti (suurista yrityksistä 31 %). Yhtenäistäminen on mielestämme erittäin hyvä keino EU:n laajuisten pilvipalvelumarkkinoiden uudistamiseen eurooppalaisilla ratkaisuilla.

Suvereniteettiin liittyen on tärkeätä huomioida, että kuka hallitsee dataa, kuka operoi alustaa ja millä ehdoin ratkaisun voi vaihtaa toiseen. Yhtiömme ConfidentialMind Oy edustaa uuden sukupolven pilvipalveluita, jotka eivät ole riippuvaisia alla olevasta palvelinrautainfrastruktuurista. Puhutaan niin sanotuista hajautetuista pilviratkaisuista, joita voidaan asentaa useaan eri paikkaan ja joita käyttäen asiakas voi myös vaihtaa alla olevaa infrastruktuuria – kuten vaikkapa vaihtaa pilvipalveluntarjoajasta toiseen. Tämä on erityisen tärkeätä tekoälyjärjestelmien kohdalla, koska tekoälyagenteilla automatisoidaan jo nyt useita kriittisiä toimenpiteitä ja tämä kehitys tulee jatkumaan.

Asetus voi tuoda meidänlaisillemme startup-yrityksille paljonkin uusia liiketoimintamahdollisuuksia, koska tyypillisesti pilvipalveluliiketoiminta nojaa niin sanottuun toimittajalukkomalliin, jossa sekä palvelimet, että ohjelmistot tulevat samalta toimittajalta. Olemme kuitenkin huomanneet, että asiakkaat sekä julkisella että yksityisellä sektorilla haluavat eriyttää nämä kaksi kerrosta toisistaan, jotta lopputuloksena olisi aidosti kilpailtu markkina sekä mahdollisuus vaihtaa eri palveluntarjoajia. Säädös toimii tässä hyvänä kannustimena. Loppujen lopuksi ratkaisevaa on, että käyttäjä hallitsee dataansa ja operointiaan ja voi kohtuullisin ehdoin vaihtaa ratkaisun. Tämä voi toteutua yhtä hyvin asiakkaan omassa ympäristössä kuten vaikkapa omilla palvelimilla tai yksityisessä pilvessä kuin suurten pilvipalvelujen sisällä. Varmuustasojen kriteerien on tunnustettava tämä toteutuspolku.

Haluamme myös painottaa, että pelkkä palvelinkapasiteetti ei itsellään tuo vielä suvereniteettia. Todelliseen suvereniteettiin erityisesti pilvipalveluissa tarvitaan myös eurooppalaisia ohjelmistoratkaisuja, joita asetus voisi hyvinkin tukea. Iso osa pilvipalveluiden arvonlisästä tapahtuu ohjelmistokerroksessa, ja ilman tätä kerrosta ei suvereniteettia tai eurooppalaista kilpailukykyä synny.

Lisäksi haluamme mainita, että asetus onnistuu tavoitteissaan vain, jos tunnustaminen ja auditoinnit mitoitetaan niin, etteivät ne muodostu uudeksi markkinoillepääsyn esteeksi erityisesti pk-yrityksille,

Confidentialmind Oy
Otakaari 27, 02150 Espoo

jotka eivät toimi kaikissa jäsenvaltioissa. Lisäregulaatio ei saa siis tulla esteeksi alalle tuleville uusille eurooppalaisille yrityksille.

1.2. Varmuustasot ja tunnustaminen

Kannatamme neliportaista varmuustasomallia ja EU-laajuista tunnustamista. Tason 1 kevyt itsearviointi ja pk-yritysten automaattinen tunnustaminen on säilytettävä sillä ne ovat pk-toimijoiden markkinoillepääsyn edellytys.

Liitteen II kriteeristön ja perusmääritelmien tulee olla teknologiariippumattomia ja kerroksellisia: (i) asiakkaan omassa hallinnassa olevat pienemmät pilvimäiset ympäristöt on tunnustettava yhdeksi tavaksi täyttää varmuustasot, ja (ii) arvoketjun kerrokset kuten infrastruktuuri, alusta, sekä palvelu on erotettava toisistaan. Alusta- ja ohjelmistotoimittajaa ei pidä arvioida samoilla kriteereillä kuin infrastruktuurin tarjoajaa.

Auditoinneissa on mielestämme noudatettava suhteellisuutta: kolmannen osapuolen auditoinnit ja vuosittainen uudelleentarkastelu eivät saa nousta kohtuuttomiksi pk-yrityksille. Ehdotamme jaettuja tai yhteisiä auditointeja usealle jäsenvaltiolle, riskiperusteista kevennystä sekä harkittavaa tuki- tai rahoitusmekanismia auditointikuluihin. Tarkastusorganisaatioiden riippumattomuussääntöjen on oltava selkeitä mutta mitoitettuja.

Aikataulujen on oltava realistisia: tasot 2-4 edellyttävät kyberturvallisuusasetuksen mukaista EUCS-sertifiointia, jota ei ole vielä hyväksytty. On varmistettava, ettei miltään osin edellytetä sertifikaattia tai menettelyä, jota ei ole olemassa. Ehdotuksen mukainen soveltaminen alkaa aikaisintaan vuoden 2029 alussa.

Henkilöstön EU-kansalaisuusehto tulee poistaa tai korvata objektiivisilla, kaikille yhtenäisillä luotettavuuskriteereillä. Suomessa luotettavuus varmistetaan turvallisuusselvitysmenettelyllä; kansalaisuuteen perustuva ehto vaikeuttaisi osaajansaantia ja olisi ongelmallinen yhdenvertaisuuden kannalta. Yhdymme tässä valtioneuvoston kantaan.

Kannatamme muutoksenhakuoikeutta tunnustamis- ja peruuttamispäätöksiin sekä sitä, ettei uusia todentamisvelvoitteita synny päällekkäin tietosuoja- ja tietoturvasääntelyn kanssa (GDPR, NIS2, CRA, EUCS, tekoälyasetus).

Confidentialmind Oy
Otakaari 27, 02150 Espoo

1.3. Julkiset hankinnat, riskiarvioinnit ja federaatio

Kannatamme velvoitetta hankkia vähintään tason 1 palveluita ja kriittisissä toiminnoissa riskiarviointiin perustuvia tasoja 2-4. Tämä luo eurooppalaisille tarjoajille ankkurikysyntää, jota alalla ei nykyisin ole. Ankkurikysyntä luo kriittisen pohjan todelliselle eurooppalaiselle pilvitoimialalle niin palvelininfrastruktuurin kuin ohjelmistoinfrastruktuurin suhteen. Tämän tyyppistä politiikkaa on harjoitettu aktiivisesti muun muassa Kiinassa, USA:ssa, Israelissa sekä monissa muissa maissa.

Kannatamme taannehtivaa velvoitetta vaihtaa käytössä olevia palveluita kesken sopimuskausien. Siirtymäajat on kuitenkin mitoitettava palvelujen elinkaaren ja sopimuskausien mukaan.

Kannatamme EU:n lisäarvoa koskevia hankintakriteerejä. Kriteerien on kuitenkin palkittava vaikuttavuutta kuten eurooppalaista T&K-tuotekehitystä, häiriönsietokykyä, yhteen toimivuutta ja siirrettävyyttä, eikä yrityskokoa tai omistusmuotoa. Innovaatiohankinnat on otettava käyttöön niin, että ne synnyttävät eurooppalaisille ratkaisuille ensimmäisiä asiakkuuksia ja kansainvälisesti hyödynnettäviä referenssejä. Suomessa on jo positiivisia kokemuksia innovaatiohankinnoista muun muassa kvanttiteknologian saralla. Tähän liittyviä oppeja voitaisiin hyödyntää nyt myös pilvi- ja tekoälyteknologioiden saralla.

EuroCloud-federaation ja yhteishankintojen on oltava avoimia: kevyet liittymiskriteerit, hankintojen osittaminen ja mahdollisuus pienille ja alueellisille toimijoille myös suomalaisten palveluntarjoajien ja niiden omissa ympäristöissä toimivien ratkaisujen on voitava toimia kapasiteetin tarjoajina. Sääntely ei saa vääristää markkinaa eikä synnyttää uusia maksuja pk-toimijoille.

Kansalliseen turvallisuuteen liittyvät toiminnot kuten yhteiskunnan kriittiset toiminnot, huoltovarmuus, poikkeusolot on rajattava EU-sääntelyn ulkopuolelle valtioneuvoston esittämällä tavalla. Omassa hallinnassa olevat, Suomessa ja EU:ssa operoitavat ratkaisut ovat keskeinen osa kansallista varautumista erityisesti nykyisessä turvallisuustilanteessa.

1.4. Kapasiteetti, TKI ja käyttöönotto

Kannatamme kirjelmän näkemystä, ettei pelkkä datakeskuskapasiteetti ratkaise suvereniteettihaastetta. Arvo syntyy datakeskusten päällä olevasta ohjelmisto- ja alustakerroksesta, osaamisesta ja kysynnästä. Tämä on eurooppalaisen ohjelmistoekosysteemin ja suomalaisten pk-toimijoiden mahdollisuus. Tämä koskee myös meitä yrityksenä.

Nopean kehittämisen alueet: kannatamme vapaaehtoisuutta ja katsomme, että Suomen kannattaa hyödyntää vahvuuksiaan kuten hukkalämmön hyödyntämistä, sähköverkkokapasiteettia, sekä olemassa olevia teollisuusalueita.

Tekoälyn kokemus- ja kiihdytyskeskukset: kannatamme EDIH-pohjaista mallia edellyttäen, että toiminta on markkinaehtoista ja kytkee organisaatiot eurooppalaisiin tarjoajiin mukaan lukien pk-

Confidentialmind Oy
Otakaari 27, 02150 Espoo

alustatoimittajat. Päällekkäisiä julkisia rakenteita tulee välttää ja jos rakenteet ovat julkisvetoisia niin niiden tulisi hankkia teknologiaa ja järjestelmiä markkinoilta, varsinkin startup-yrityksiltä.

Laskentaresurssit: kannatamme prioriteettiprojekteja koskevia toimia, mutta resurssit tulee hankkia ensisijaisesti markkinaehtoisesti luotettavilta toimijoilta ja teknologiariippumattomasti. On varmistettava pk- ja startup-toimijoiden pääsy sekä se, että myös asiakkaiden omissa ympäristöissä tuotettu suvereeni kapasiteetti tunnustetaan.

Kansallinen pilvi- ja tekoälystrategia: kannatamme velvoitetta, mutta strategia on valmisteltava avoimesti elinkeinoelämän kanssa ja siihen on sisällyttävä konkreettiset toimet ja seuranta.

2. Osa B: U 55/2026 vp (sirusäädös 2.0)

2.1. Päähuomiot liittyen sirusäädös 2.0:aan

Kannatamme ehdotusta koska se vahvistaa Euroopan kykyä vastata varsinkin tekoälyalan tarvitsemiin laskentakapasiteettitarpeisiin. Näemme tekoälynalan toimijana, että useat alan suuryrityksistä kehittävät parhaillaan omia laskentasirujaan, jotta saisivat kilpailuetua suhteessa kilpailijoihinsa. Samaa argumentaatiota voidaan käyttää koko Euroopan Unionin suhteen. Euroopan Unionin jäsenmaiden täytyy pystyä rakentamaan itse tekoälylaskennan tarvitsemia siruja, ainakin siinä määrin mitä on poikkeustilanteessa välttämätöntä. Emme voi täysin luottaa sirujen saatavuuteen kaikissa olosuhteissa.

Tuemme sirusäädös 2.0-ehdotuksen tavoitteita vahvistaa Euroopan puolijohde-ekosysteemiä, lisätä sirujen kysyntää ja vähentää strategisia riippuvuuksia. Puolijohteet ovat tekoälyn ja pilvipalvelujen fyysinen perusta: ilman riittävää ja ennakoitavaa tekoälykiihdytinten ja muistien saatavuutta ei ole eurooppalaista pilvi- ja tekoälysuvereniteettia.

Pidämme tervetulleena, että ehdotus kytketään nimenomaisesti pilvipalveluiden ja tekoälyn kehittämisen säädökseen ja tekoälyn kysyntään (datakeskukset, pilvipalvelutarjoajat, tekoälytehtaat) ja että "suurissa haasteissa" mainitaan tekoälysirut. Kysyntäpuolen toimenpiteet kuten muun muassa kysynnän kiihdyttimet, innovaatiohankinnat ja EU-lisäarvon huomiointi julkisissa hankinnoissa ovat oikea lähestymistapa myös siksi, että ne hyödyttävät eurooppalaisia ohjelmisto- ja alustatoimijoita.

Näkökulmamme on kysyntäpuolen toimijan: rakennamme ratkaisuja, jotka toimivat kaikilla eri tekoälymalleja ajavilla siruilla ja tukevat kaikkia tekoälymalleja. Monitoimittajuuden ja ohjelmistokerroksen riippumattomuuden vaaliminen on meille keskeistä.

Confidentialmind Oy
Otakaari 27, 02150 Espoo

2.2. Lisähuomiot ja ehdotukset

Haluamme painottaa seuraavia lisähuomioita liittyen sekä siruteknologioiden, että pilvipalveluteknologioiden yhteiseen rajapintaan.

Määritelmät riittävän laajoiksi: sirujen ja teknologioiden määritelmien on katettava tekoälykiihdyttimet, muistit (mukaan lukien HBM) ja kehittynyt pakkausteknologia muuten säädös ei vastaa tekoälyn todellista arvoketjua.

Kysyntäpuoli ja pk-toimijat: varmistakaa, että kysynnän kiihdyttimiin, innovaatiohankintoihin ja hankintakriteereihin voivat osallistua myös pk-ohjelmistotoimijat ja niiden asiakkaat (yliopistot, julkinen sektori, hosting-palveluntarjoajat) eivät vain suuret teolliset toimijat.

Toimitusketjun resilienssi käytäntöön: yritysten välinen toimitusketjualusta, riskiarviointiohjeet ja First-of-a-Kind- sekä strategiset hankkeet ovat kannatettavia. Pk-toimijoille on tarjottava käytännön työkaluja ja tietoa vaihtoehtoisista lähteistä, varastoinnista ja varautumisesta koska pienten toimijoiden neuvotteluvoima yksittäisiä valmistajia vastaan on rajallinen.

Avoimet markkinat ja kansainväliset kumppanuudet: maailmanluokan tekoälyjärjestelmät edellyttävät maailmanluokan siruja. EU:n omien kyvykkyyksien rakentaminen ei saa johtaa suljettuun "linnake-Eurooppaan", joka nostaisi eurooppalaisten käyttäjien kustannuksia tai heikentäisi saatavuutta lyhyellä aikavälillä. Strategiset kumppanuudet ja vastavuoroinen tunnustaminen ovat tässä oikea tie.

Koordinaatio pilvipalveluiden ja tekoälyn kehittämisen säädöksen kanssa: varmistakaa, että U 54:n ja U 55:n instrumentit (laskentaresurssit, datakeskukset, hankinnat, rahoitus) ovat keskenään täydentäviä eivätkä päällekkäisiä ja että yrityksille muodostuu yksi selkeä toimintamalli.

Osaaminen: siruosaamisen rinnalla on vahvistettava tekoälyn ohjelmisto- ja järjestelmäosaamista, sillä eurooppalainen arvo syntyy yhä enemmän ohjelmistokerroksessa.

Suomi: hyödyntäkää olemassa olevia vahvuuksia kuten Oulu-ekosysteemi, tutkimuslaitokset, sekä pilot-ympäristöt ja varmistakaa tukien saavutettavuus myös pk-toimijoille. Puollamme myös näkemystä, jonka mukaan sirusäädös 2.0 on linkitettävä tiiviisti EU:n laajempaan teknologisen omavaraisuuden viitekehykseen (laskenta ja tekoälykapasiteetti, data, yhteydet).

Markku Räsänen
Toimitusjohtaja, ConfidentialMind Oy
markku@confidentialmind.com
050-3026510